

IN1010

Tråder II

24. april 2018

Stein Gjessing
Institutt for informatikk
Universitetet i Oslo

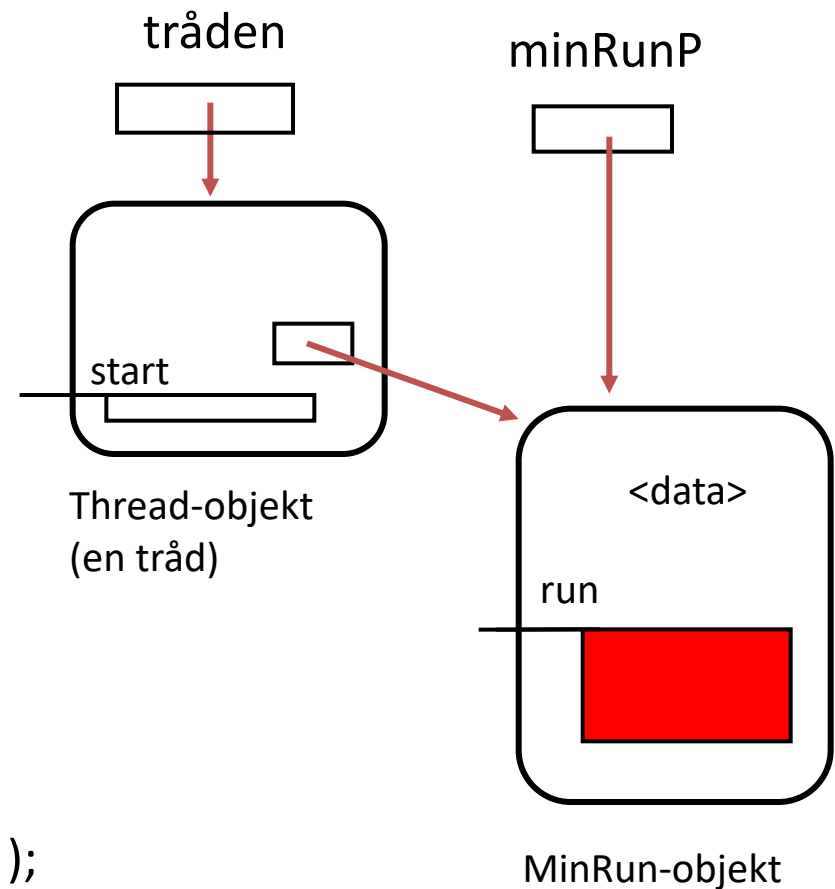
Tråder i Java

```
class MinRun implements Runnable {  
    <datastruktur>  
    MinRun( ... ) { ... }  
    public void run( ) {  
        ...  
        ...  
    }  
} //end class MinRun
```

En tråd lages og startes opp slik:

```
Runnable minRunP = new MinRun( ... );  
Thread tråden = new Thread(minRunP);  
tråden.start( );  
...  
...  
...  
tråden.join(); venter på at "tråden" terminerer
```

(må beskyttes av try-catch)

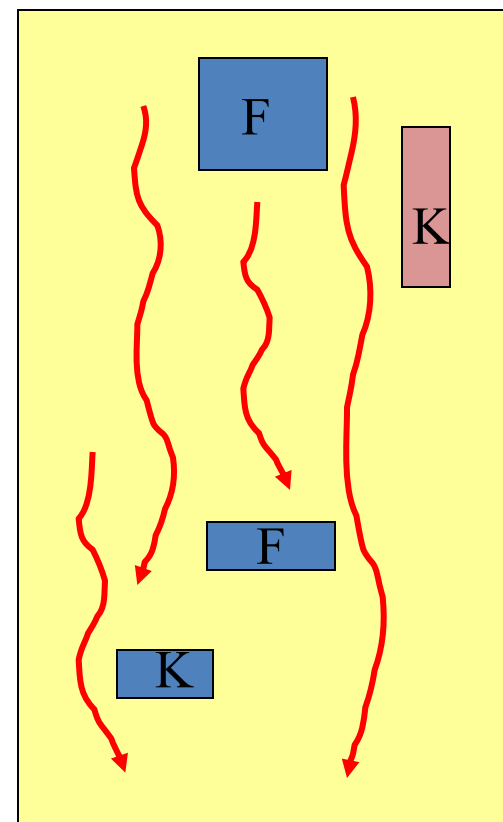
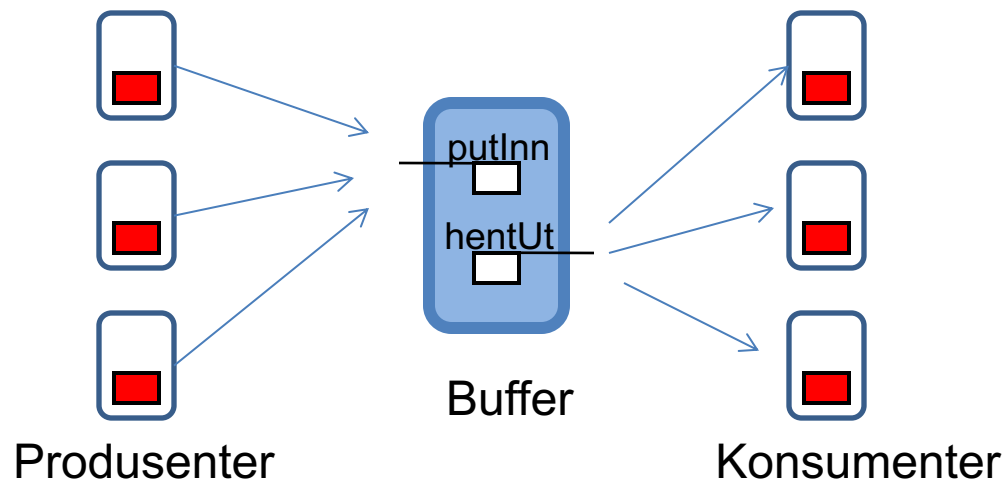

Kommunikasjon mellom tråder: Felles data

Felles data (blå felt, F) må vanligvis bare aksesseres (lese eller skrives i) av en tråd om gangen. Hvis ikke blir det kluss i dataene. Et felles objekt kalles en **monitor**.

Metodene i en monitor må være *kritiske regioner*

f.eks.

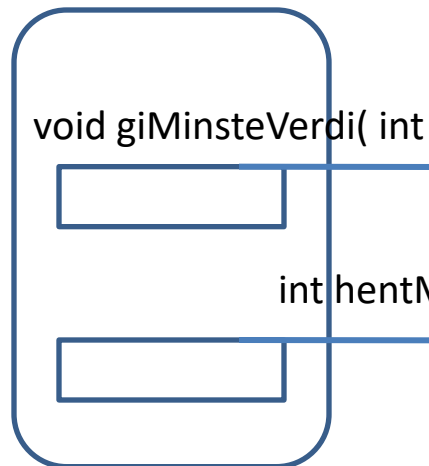
K: konstante data
(immutable)

Monitor
er ikke
noe ord
i Java

Eksempel på parallellisering: Finn minste tall i tabell

(samme teknikk for å finne sum / gjennomsnitt)

Hovedprogrammet starter N tråder og venter på at de alle er ferdige før det henter minste verdi fra monitoren MinstMonitor

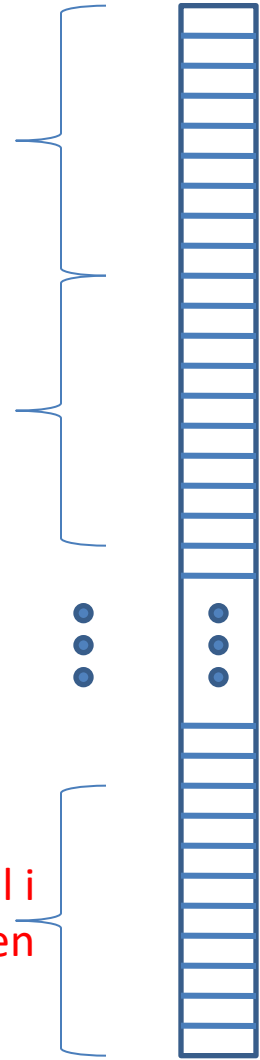
Objekt av klassen MinstMonitor

Trådenes minste verdi gis til monitoren

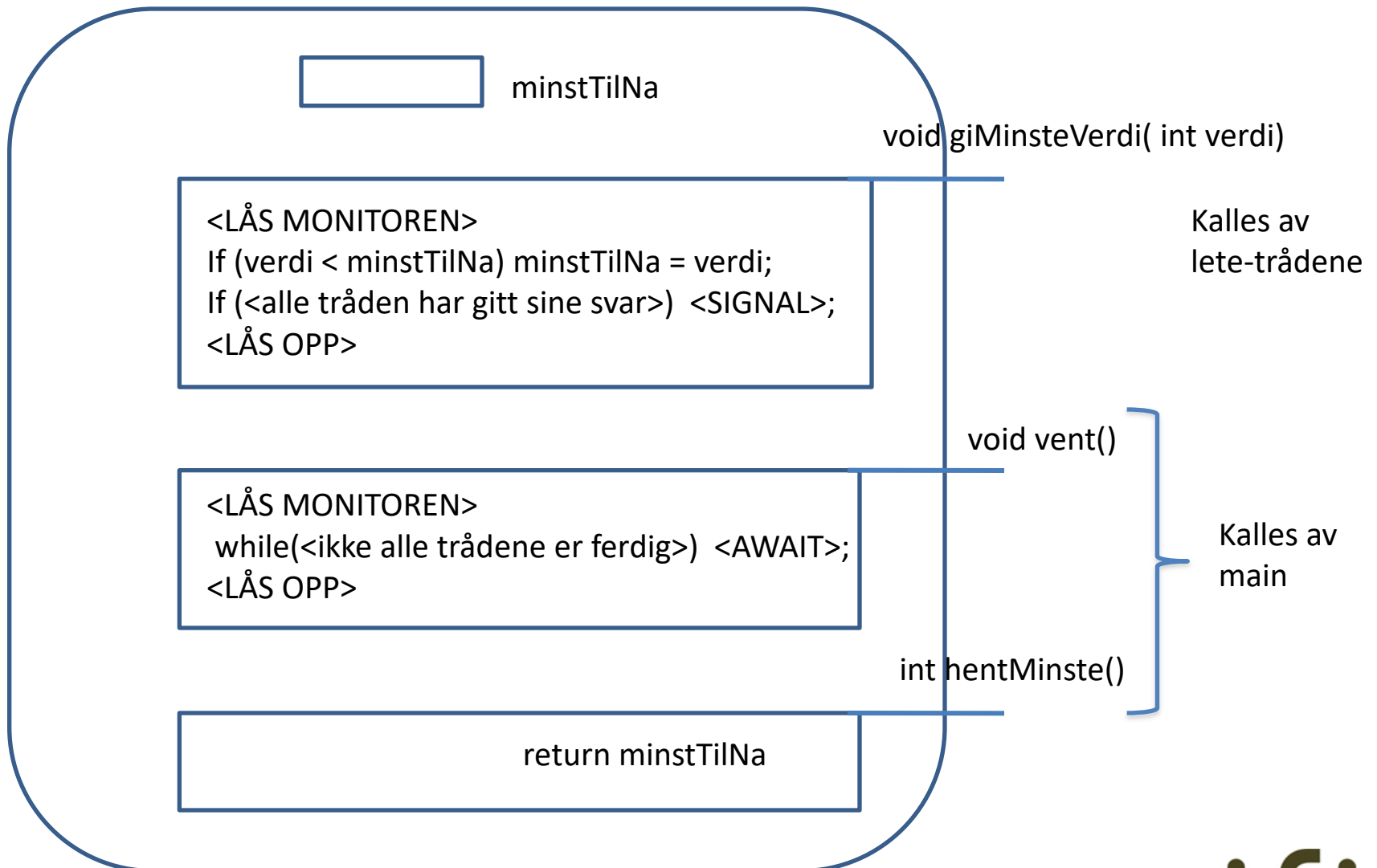
Tråd 1 finner minste tall i denne delen av tabellen

Tråd 2 finner minste tall i denne delen av tabellen

Tråd n (64 ?) finner minste tall i denne delen av tabellen

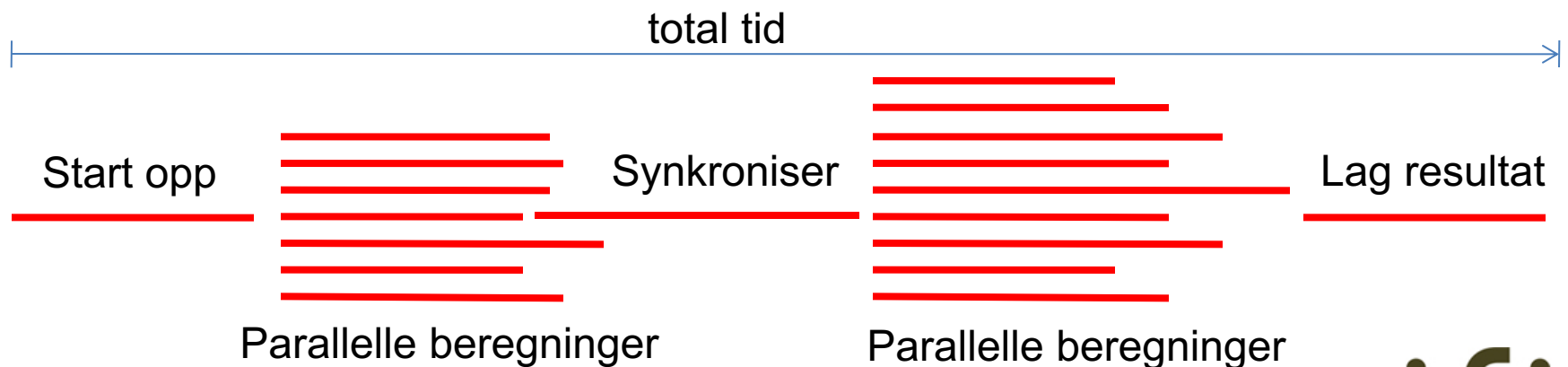

Objekt av klassen MinstMonitorC

Amdahls lov

- En beregning delt opp i parallell går fortere jo mer uavhengig delene er
- **Amdahls lov:**
  - Totaltiden er
    - tiden i parallell +
    - tiden det tar å kommunisere / synkronisere/ gjøre felles oppgaver
  - Tiden det tar å synkronisere er ikke parallelliserbar (hjelper ikke med flere prosessorer)
  - Men du kan være smart og lage synkroniseringen så kort eller mellom så få tråder som mulig

Amdahls lov og ”finn minste tall”

- Totaltid:

- Tiden det tar å lage og sette i gang 64 tråder

- (kan det gjøres i parallell ?) ($\log_2 64 = 6$)*

Tegn opp.

- Tiden det tar å finne et minste tall i min del av tabellen

- Til slutt i monitoren: En og en tråd må teste sitt resultat

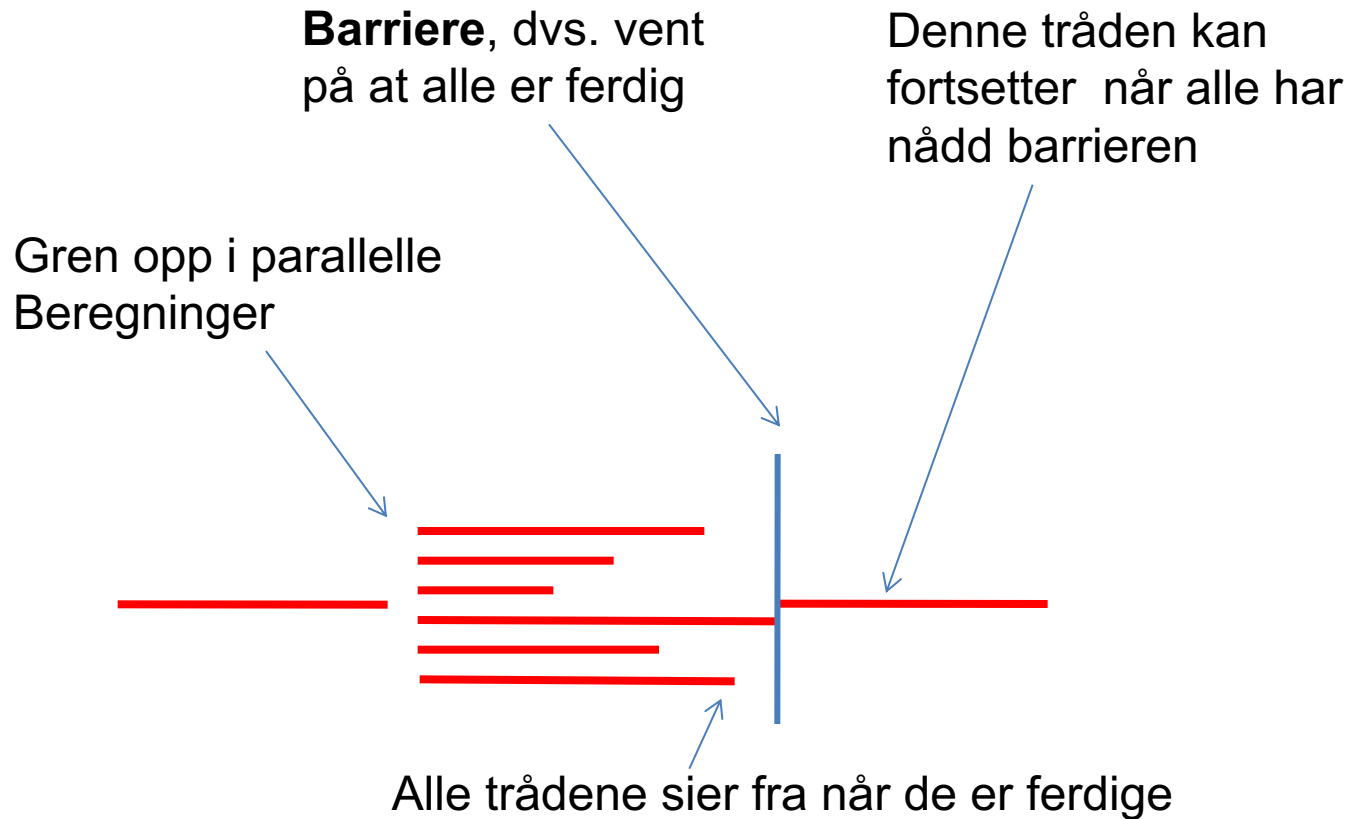
- (Kan det gjøres i parallell ?)

* Start med én tråd, vha. doblinger 6 ganger har vi 64 tråder, dvs, $2^6 = 64$, og $\log_2 64 = 6$

Barrierer i parallellprogrammering

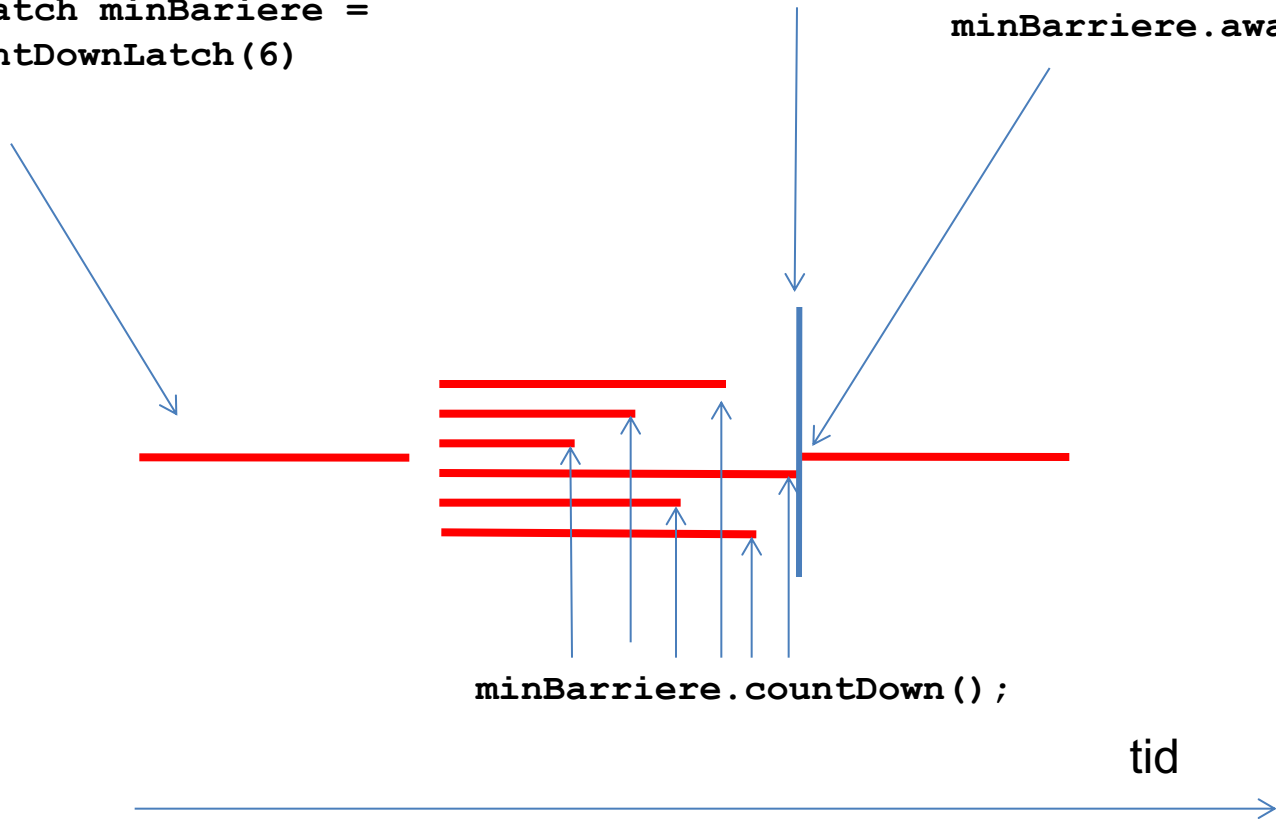
Barrierer i Java

```
import java.util.concurrent.*;
```

```
CountDownLatch minBarriere =  
    new CountDownLatch(6)
```

Barrieren

```
minBarriere.await();
```

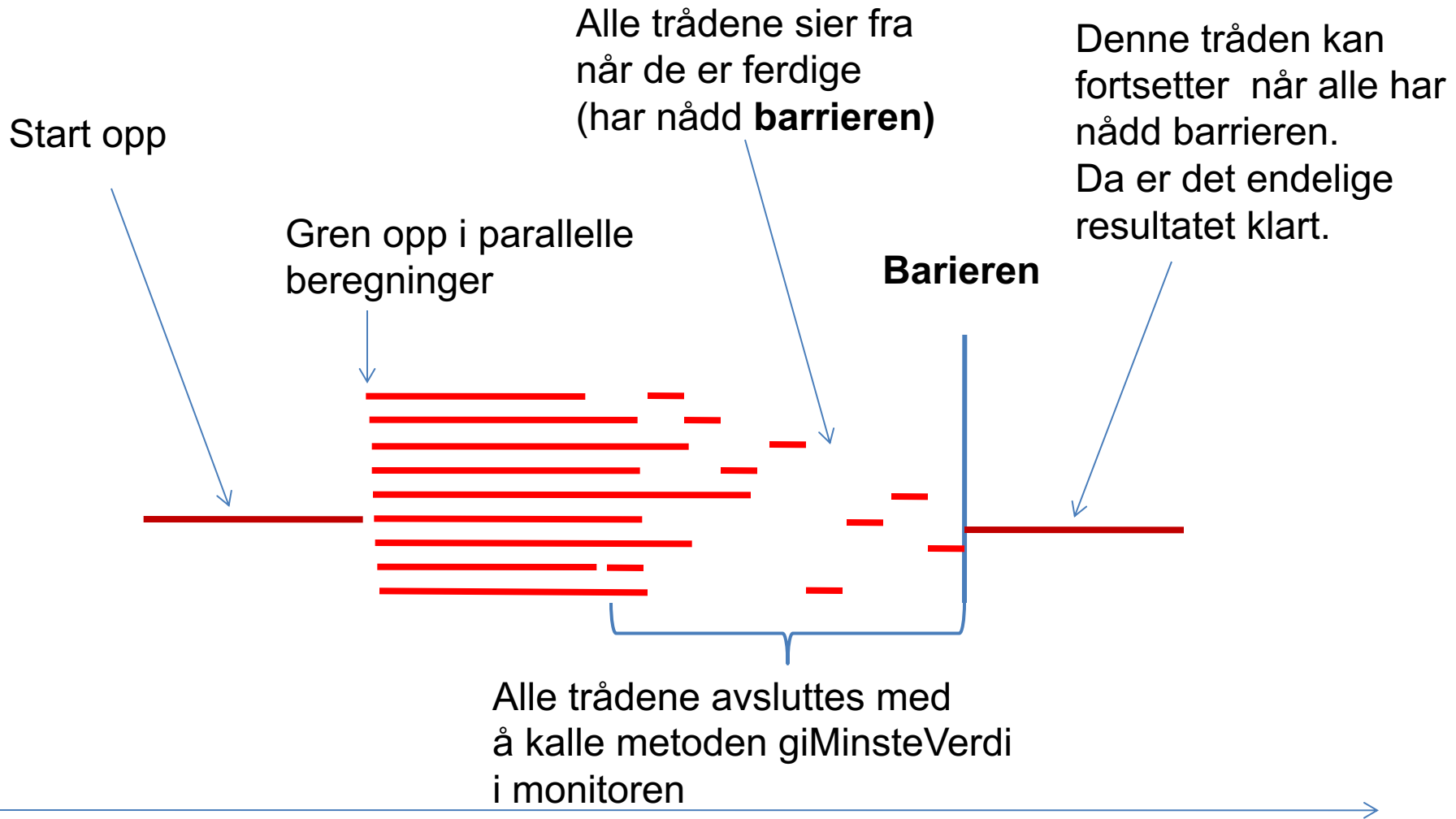


```
minBarriere.countDown();
```

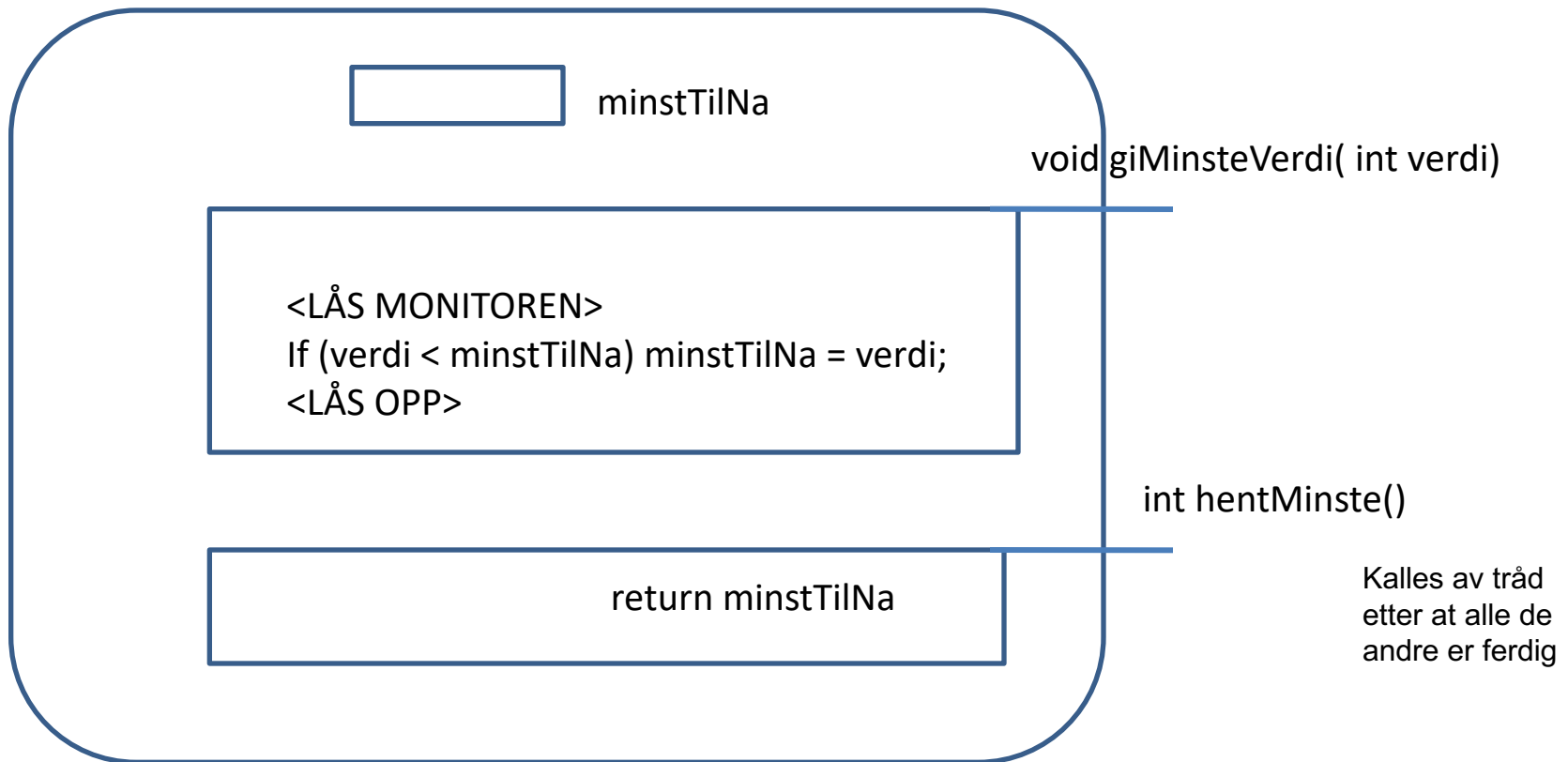
tid

Barrieren i dette eksemplet

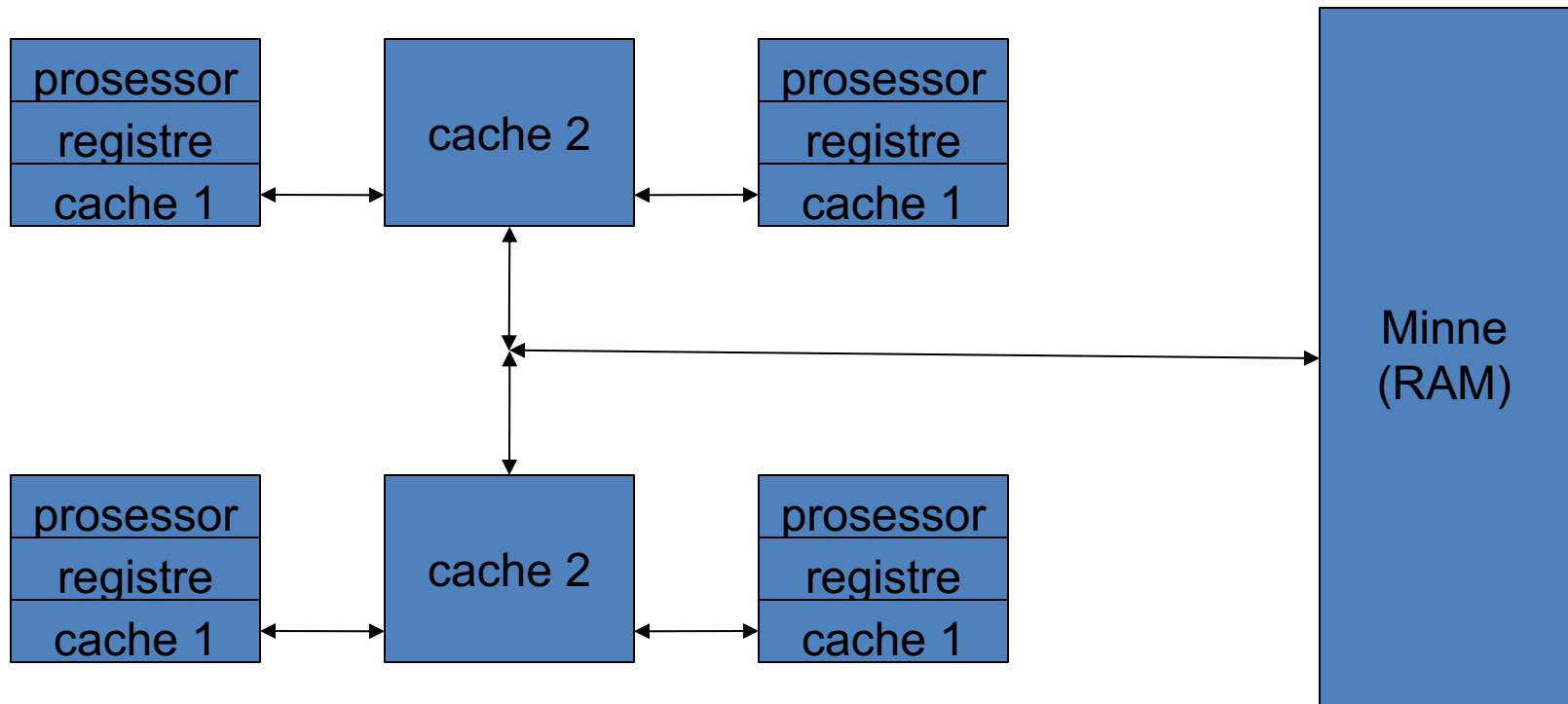

Objekt av klassen FinnMinstMonitorCB

Refaktorering gir en mye enklere monitor fordi nå skjer signaleringen og ventingen ved hjelp av en barriere i trådene.

Maskinarkitektur, f.eks. 4 kjerner (repetisjon)

Volatile variable

- En variabel som er deklartert volatile caches ikke (og oppbevares ikke i registre (lenger enn helt nødvendig)).
  - En volatil variable skrives helt tilbake i primærlageret.

- ```
boolean stopp = false;
```

En tråd: `stopp = true;`

En annen tråd:

```
while(! stopp) {  
    }  
}
```

Må da deklarere:

```
volatile boolean stopp=false;
```


Synkronisering og felles variable i en monitor

- This means that any memory operations which were visible to a thread before exiting a synchronized block are visible to any thread after it enters a synchronized block protected by the same monitor, since all the memory operations happen before the release, and the release happens before the acquire.

From: JSR 133 (Java Memory Model) FAQ
Jeremy Manson and Brian Goetz, February 2004

Litt på siden av pensum i IN1010.

Mest ment som en forsmak for de som er mer interessert.

Fordelen med konstanter (immutable objects)

- Konstanter kan det aldri skrives til
- Minnemodellen for konstanter blir derfor veldig enkel.
- Prøv å ha mest mulig konstanter når data skal deles mellom tråder.
- Eksempel: Geografiske data, observasjoner
- Hvis du ønsker å gjøre en forandring:
  - Kast det gamle objektet og lag et nytt.

To typer invarianter (invariante tilstandspåstander):

- Når du lager en løkke er det alltid en invariant som sier hvor langt arbeidet i løkka er kommet
- Data i et objekt er alltid styrt av en (eller flere) invarianter eller konsistensregler
- Nå skal vi se på den siste typen invarianter

Invarianter på data i objekter

Uten
tråder

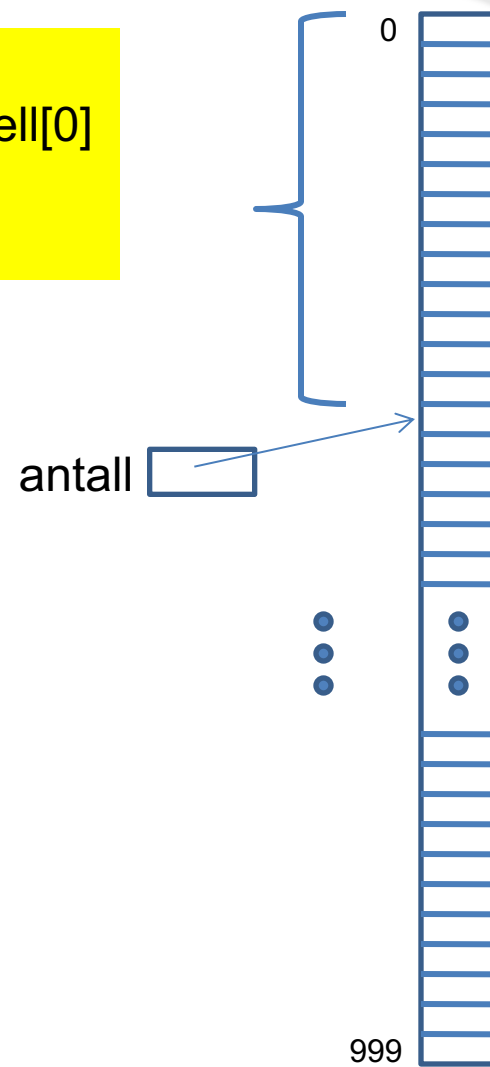
Invariant:

Alle dataene vi lagrer ligger i tabell[0]
til og med tabell [antall - 1] og
 $0 \leq \text{antall} \leq 1000$

```
settInn(x) {  
    if (antall == 1000) return ;  
    antall ++;  
    tabell[antall-1] = x;  
}
```

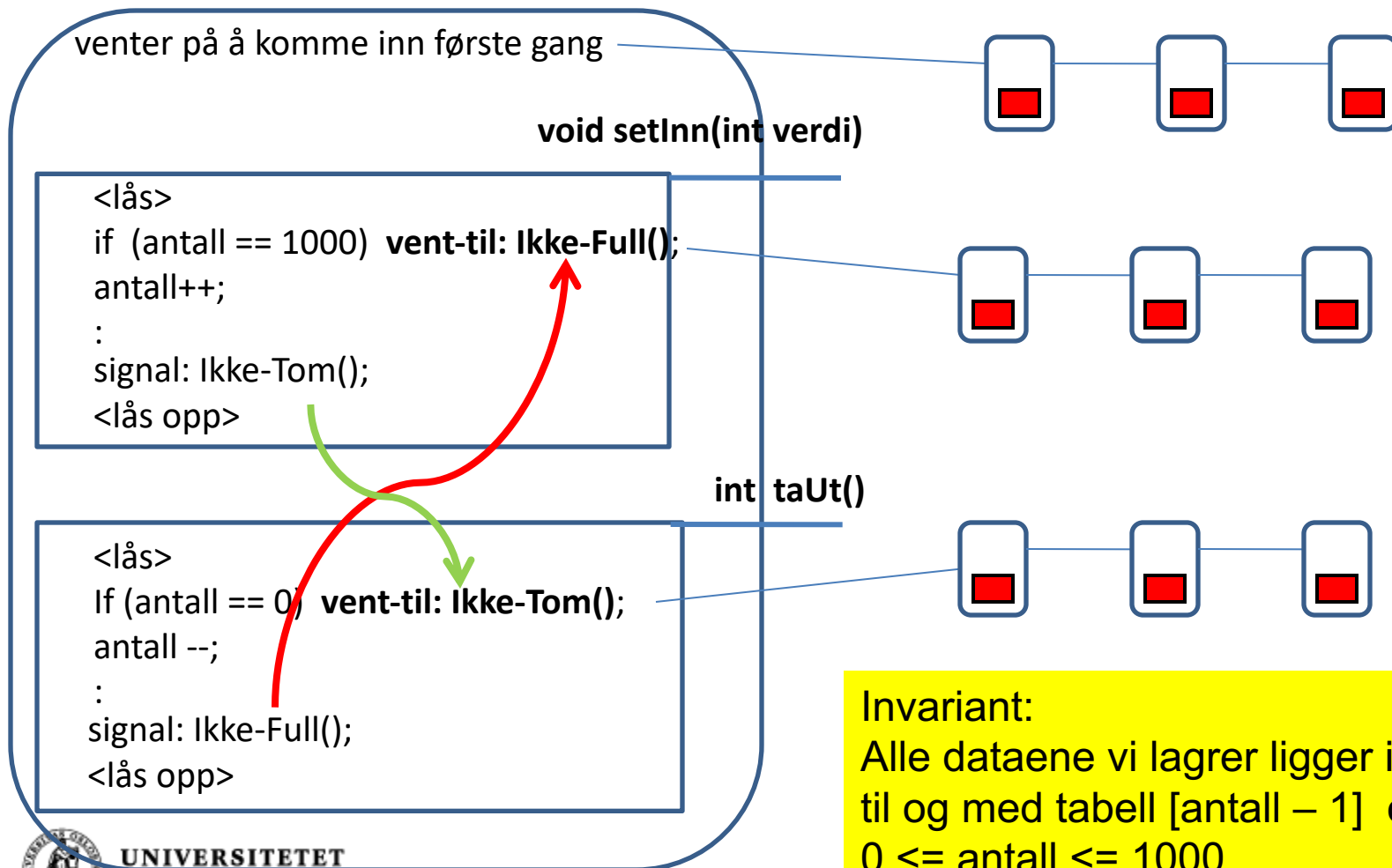
```
taUt ( ) {  
    if (antall == 0) return null;  
    antall --;  
    return (tabell[antall]);  
}
```

Overbevis deg
(og andre) om at
metodene bevarer
Invarianten !!!!!!!!
(og at den er sann
ved oppstart) !!!!!!

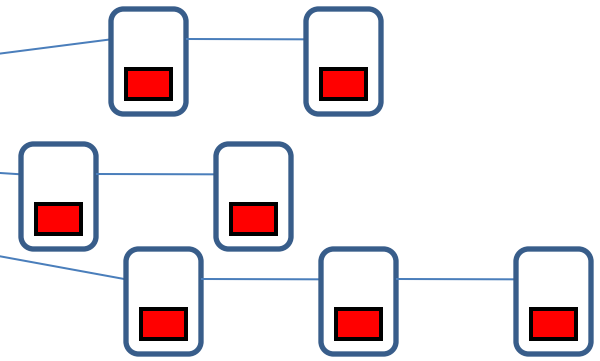

Vi tar opp tråden (☺) fra sidene foran og fra forrige gang:

Hvordan bevare invarianter på data i objekter når vi ikke har ansvaret alene. Svar: *Vi venter ofte på at andre skal gjøre objektets (monitorens) tilsand hyggeligere.*


```
Lock laas = new ReentrantLock();
Condition ikkeFull = laas.newCondition();
Condition ikkeTom = laas.newCondition();
```



```
void settInn ( int verdi) throws InterruptedException
```

```
laas.lock();
try {
    while (full) ikkeFull.await();    // OK med if ?
    // nå er det helst sikkert ikke fullt
    :
    // det er lagt inn noe, så det er helt sikkert ikke tomt:
    ikkeTom.signal();
} finally {
    laas.unlock();
}
```

```
int taUt ( ) throws InterruptedException
```

```
laas.lock();
try {
    while (tom) ikkeTom.await();    // OK med if ?
    // nå er det helst sikkert ikke tomt;
    :
    // det er det tatt ut noe, så det er helt sikkert ikke fullt:
    ikkeFull.signal();
} finally {
    laas.unlock();
}
```

En kø for
selve låsen
og en kø
for hver
condition-
variabel

Nytt tema (men fortsatt tråder)

Vranglås
Engelsk: Deadlock

Horstmann kap. 20.5

20

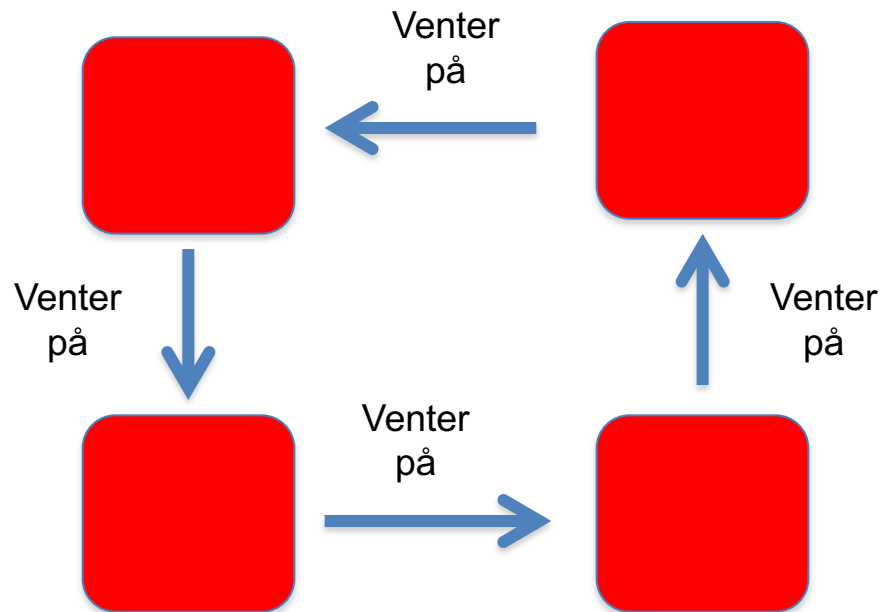
Mer om tråder: Vranglås (deadlock)

- Vranglås skjer når flere tråder venter på hverandre i en sykel:
- Eksempel
  - Veikryss:
alle bilene skal stoppe for biler fra høyre -> Alle stopper = VRANGLÅS

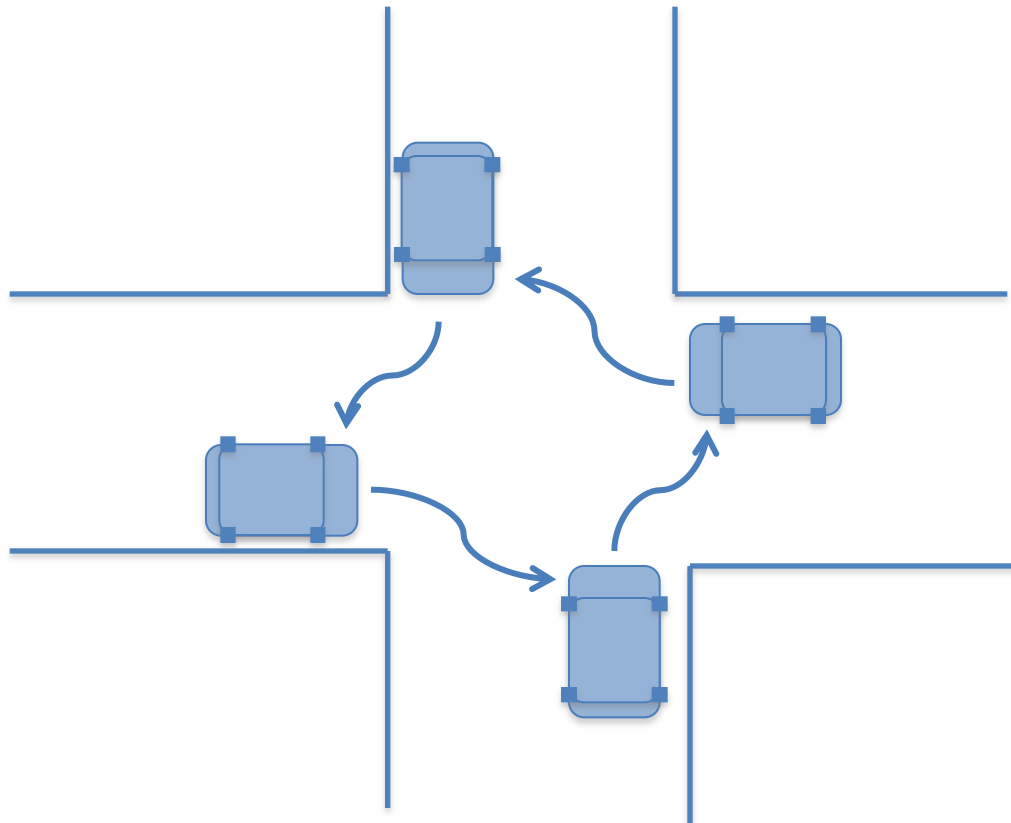

Vranglås betyr

- Flere tråder venter på hverandre
- Syklisk venting

Hvordan kan dette skje?

Vranglås kan oppstå når flere tråder kjemper om felles ressurser

- En eller flere felles ressurser ønskes av mer enn en tråd
- Hvis en tråd først tar en ressurs og deretter en annen . . .

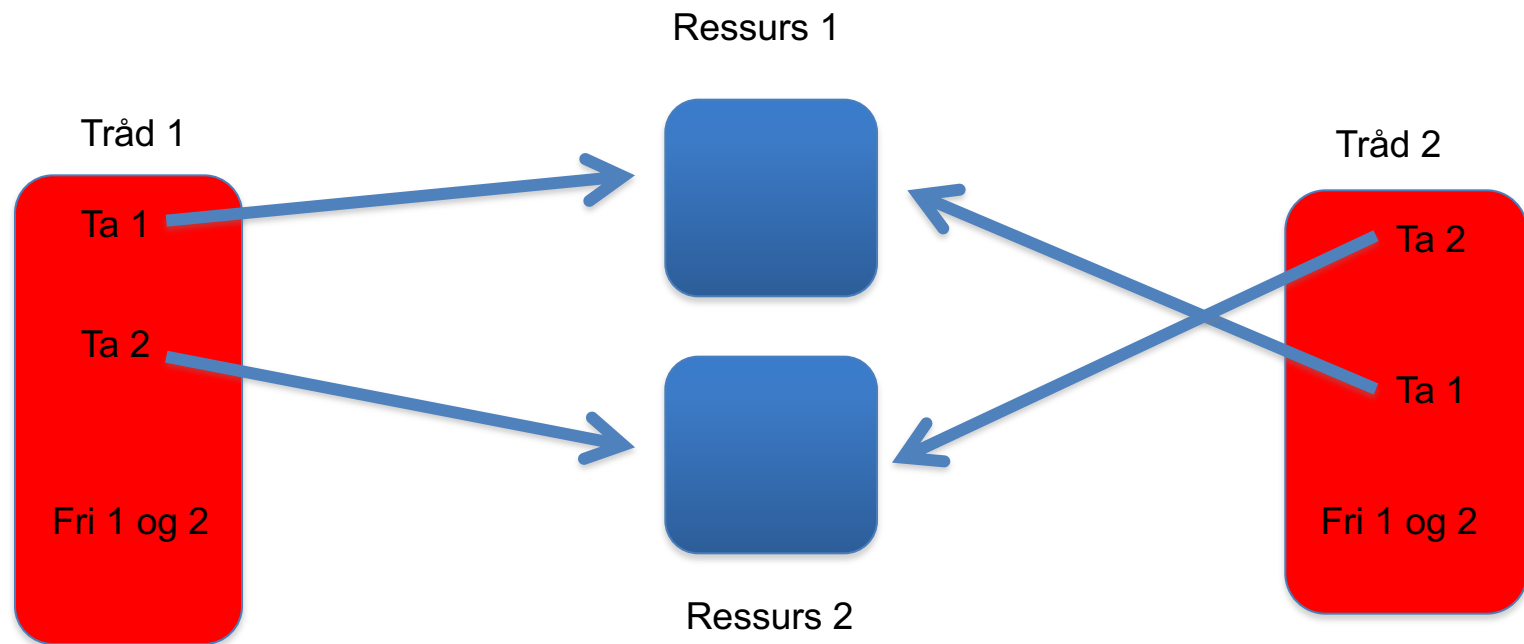
Unngå vranglås

1. Ta bare en ressurs
  2. Ta alle eller ingen
  3. Alle tråder tar alle ressurser i samme rekkefølge
- Hvis vranglås har oppstått:
    - Fri en og en ressurs til det ikke lenger er vranglås

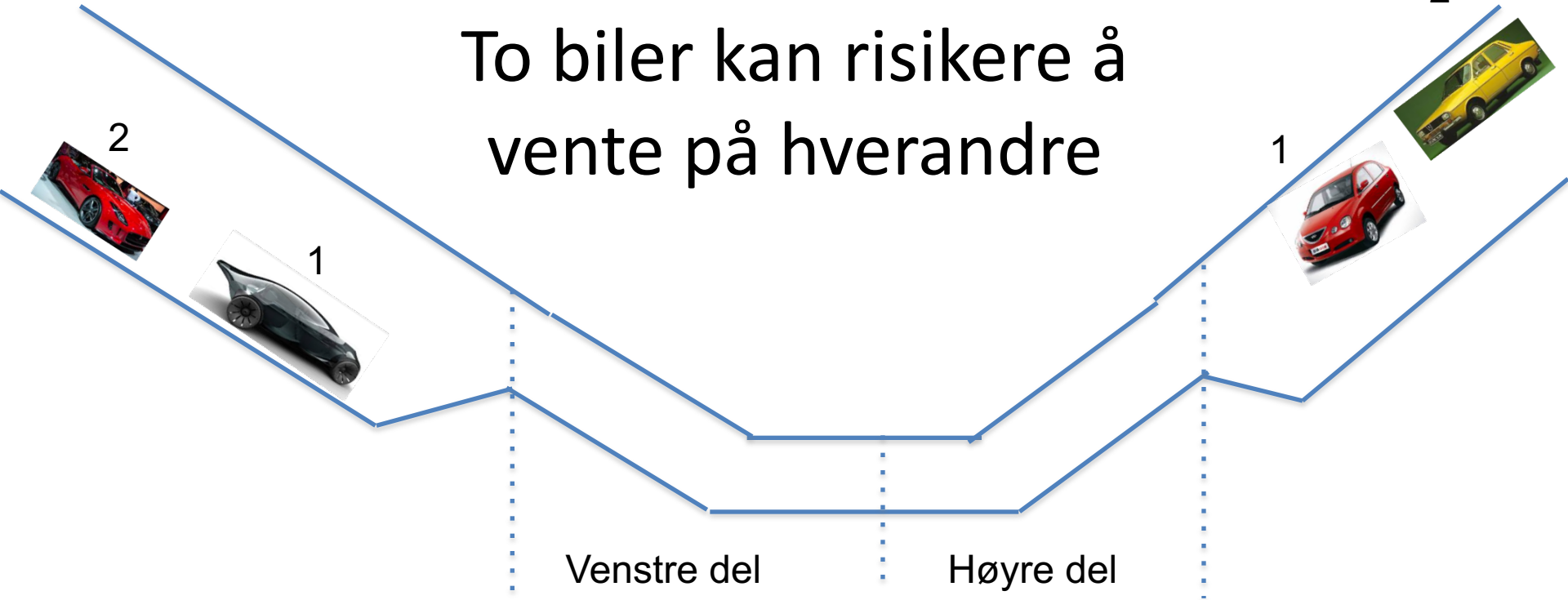
Enkleste eksempel på vranglås

- To tråder
- To ressurser som tas i forskjellig rekkefølge

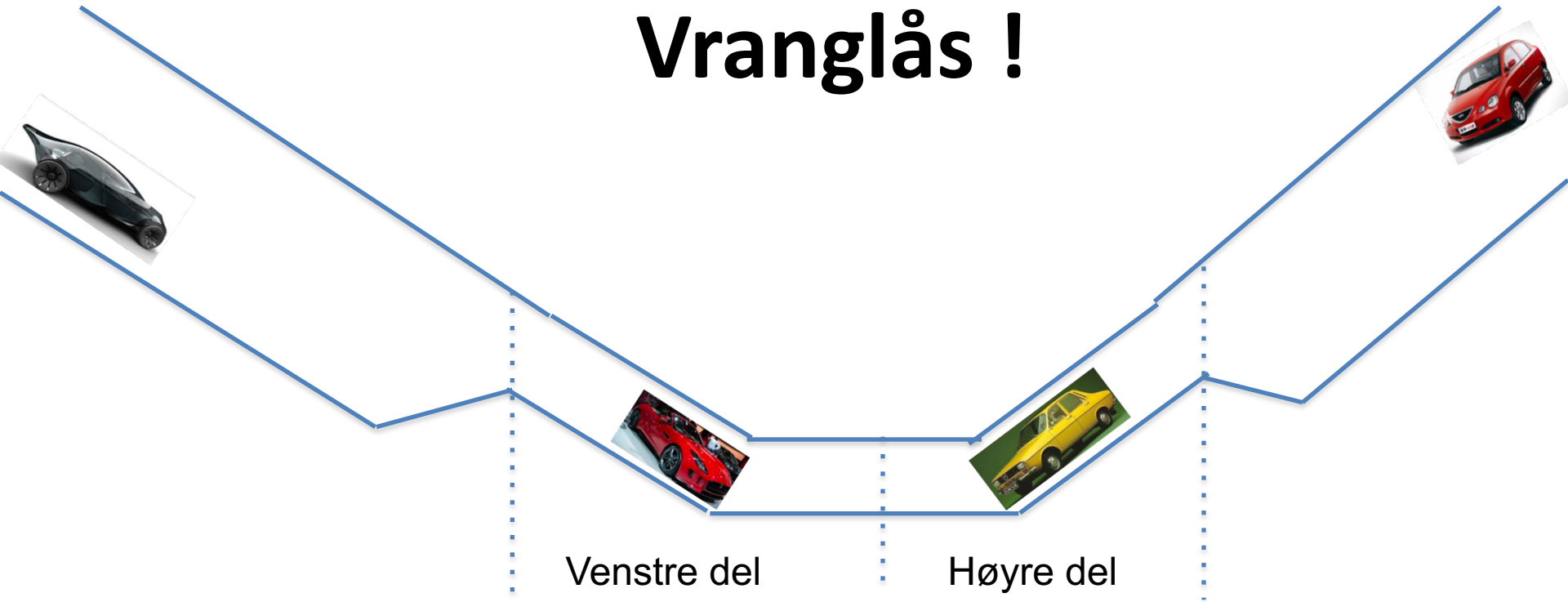
Enkleste eksempel på vranglås: 2

To biler kan risikere å vente på hverandre

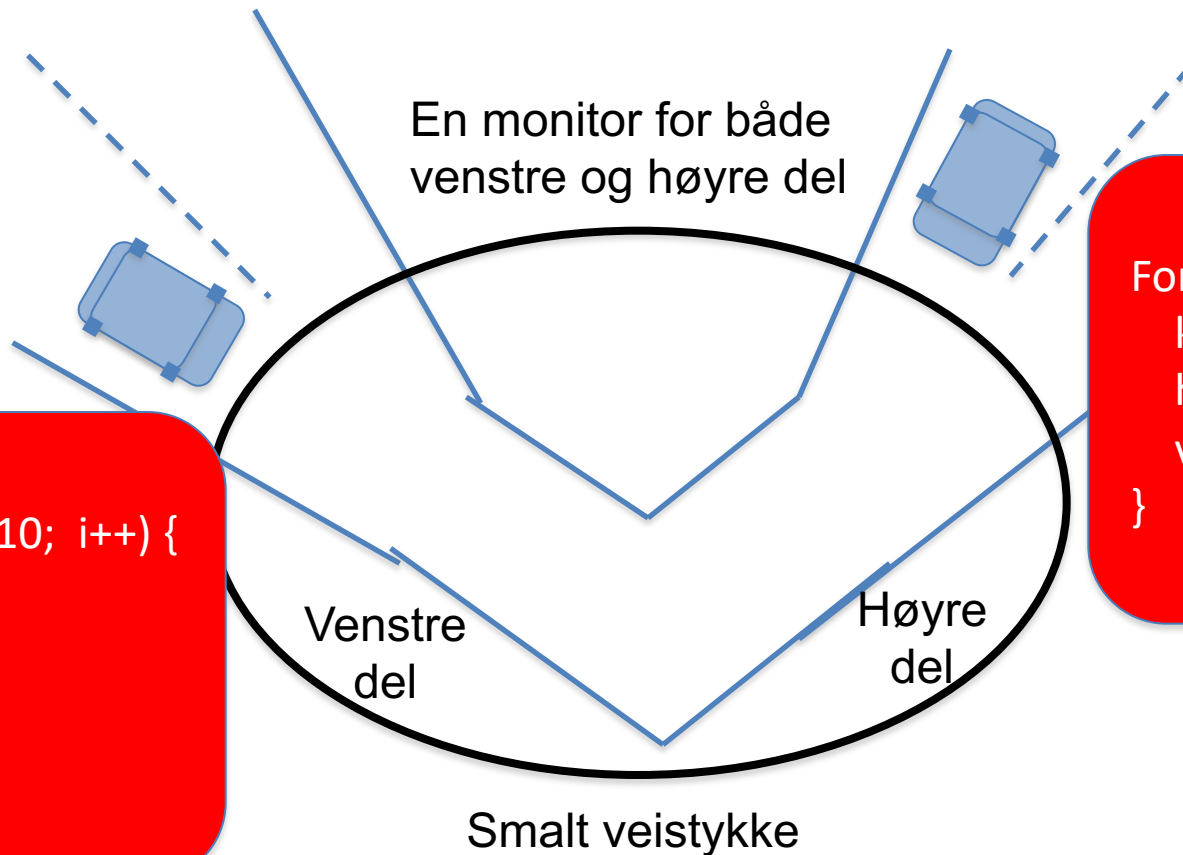
Smalt veistykke, to biler kan ikke passere hverandre. Bilene kan bare se den første delen.

Vranglås !

Det smale veistykket består av to ressurser, og begge bilene venter på at den andre bilen skal bli ferdig med å bruke sin ressurs.

Eksempel Program 1


```
For (i=0 ; i < 10; i++) {  
  kjør bil fra  
  venstre til  
  høyre  
}
```

```
For (i=0 ; i < 10; i++) {  
  kjør bil fra  
  høyre til  
  venstre  
}
```

Eksempel

Program 2 (refaktorert)

Kjør bilen

Kjør bilen

Kjør bilen

Kjør bilen

Kjør bilen

Kjør bilen

Kjør bilen

Kjør bilen

Kjør bilen

Kjør bilen

Kjør bilen

Kjør bilen

Kjør bilen

Kjør bilen

Kjør bilen

Kjør bilen

Kjør bilen

Kjør bilen

